

HAMSHIRALIK ISHI FANI O'QITUVCHILARINING KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH

Komilova Maftuna Ergash qizi

Asaka Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi "Hamshiralik ishi" kafedrası o'qituvchisi.

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada hamshiralik ishi fani o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Sog'liqni saqlash tizimida kadrlar tayyorlash sifati bevosita o'qituvchilarning bilim, ko'nikma va malakalariga bog'liq bo'lib, ayniqsa hamshiralik ta'limida zamonaviy yondashuvlar, innovatsion pedagogik texnologiyalar va klinik tajriba muhim ahamiyat kasb etadi. Maqolada kompetensiya tushunchasi, uning turlari, rivojlantirish omillari, zamonaviy ta'lim metodlari hamda o'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlanishi masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: hamshiralik ishi, pedagogik kompetensiya, kasbiy rivojlanish, tibbiy ta'lim, innovatsion texnologiyalar.

KIRISH

Bugungi kunda sog'liqni saqlash tizimida hamshiralik xizmatining ahamiyati tobora ortib bormoqda. Zamonaviy tibbiyotda hamshiralardan nafaqat amaliy ko'nikmalar, balki mustaqil fikrlash, bemor bilan samarali muloqot va ilmiy yondashuv talab etiladi. Ushbu sifatlarni shakllantirishda hamshiralik ishi fani o'qituvchilarining roli beqiyosdir. Shuning uchun o'qituvchilarning kompetensiyasini rivojlantirish ta'lim si Mashhur polyak vrachi Beganskiy: "Insoniy muhtojlikka befarq qaraydigan, yumshoq muomala qilishni bilmaydigan, hamma joyda va hamma vaqt o'zini tuta bilishi uchun iroda kuchi yetishmaydigan kishi, yaxshisi, boshqa kasbni tanlagani ma'qul, chunki u hech qachon yaxshi tibbiyot xodimi bo'la olmaydi", deb yozgan edi. Hozirgi kunda Markaziy Osiyoda

bu yangi tipdagi oilaviy hamshiralarni tayyorlash boshlang'ich bosqichda turibdi. Biroq oz fursatda rivojlanib, jamiyatda o'z mavqeiga ega bo'lib boradi. Hozirgi kunda bemorga kasalxona yoki javob berilgandan ko'rsatiladigan tibbiy yordam uzluksizligida buzilishlar kuzatilmoqda. Shu bois oilaviy hamshiraning kasalxona bilan poliklinika o'rtasidagi bog'lovchi halqa bo'lishiga umid bog'lanmoqda. Hamshira bemorni kasalxonadan javob berilgandan keyin uyiga borib ko'radi. Hamda bemorning tegishli shifokor va hamshira nazoratida bo'lishini va ahvoliga ko'ra poliklinikadan zaruriy tibbiy xizmat ko'rsatilishini kuzatib turadi.

Tibbiyot hamshiralarining asosiy vazifa-burchlari inson salomatligini mustahkamlash, kasalliklarning oldini olish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va bemorlarni dard azobidan imkon qadar qutqarishdan iborat.

Jamiyatda tibbiyot hamshirasi xizmatiga ehtiyoj yuqoridir. Hayotga, inson huquqi va qadr-qimmatiga hurmat hamshiralik ishining ajralmas qismidir.

U bemorning millati, irqi, urf-odati, dini, e'tiqodi, yoshi, jinsi, siyosiy va ijtimoiy nuqtai nazariga qarab ajratmaydi.

Tibbiyot hamshiralari boshqa fuqarolar bilan bir qatorda tashabbuskorlik bilan ish olib borib, jamiyatning tibbiy va ijtimoiy talablarini qondirishdagi javobgarlikni his etadilar.

Tibbiyot hamshirasi ixtisoslashgan tibbiyot muassasalarida ishlayotganida o'z xulq-atvori bilan hamshira kasbiga atrofdagilarning hurmat bilan qarashini ta'minlashga o'z hissasini qo'shadi.

Tibbiyot hamshirasi o'zining bilimi va burchi doirasida javobgarlikni his qilgan, vakolatni o'ziga olgan holda ish tutadi.

Tibbiyot hamshirasi har qanday vaziyatlarda ham hamshiralik parvarishini eng yuqori mezonlar darajasida ta'minlaydi.

Tibbiyot hamshirasi shaxsiy javobgarlikni his etgan holda o'z mutaxassisligi bo'yicha bilimini doimiy ravishda yangilab boradi.

Tibbiyot hamshirasi kasbiga taalluqli tashkilotlar orqali hamshiralar ijtimoiy-iqtisodiy himoyasi, ishlash sharoitini yaxshilash yuzasidan o'z fikrmulohazalarini bildirib boradi.

O'z navbatida bemor ham sog'liqni saqlash ishlarini yaxshilash bo'yicha o'zi davolanayotgan muassasada o'z takliflarini berishi mumkin.

Tibbiyot hamshirasi bemorning obro'si va qadr-qimmatiga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'ladi. U bemorga qo'lidan kelgan hamma choratadbirlarni ko'rsatadi.

Bemor davolanish davrida zarur bo'lsa davolanish muassasasini, o'zini parvarish qilayotgan tibbiyot hamshirasini tanlashi mumkin.

Ehtiyoj tug'ilganda bemor o'z oila a'zolari, qarindoshlari, do'stlari va ko'ngli tortgan kishilaridan madad yordami olishga haqli.

Tibbiyot hamshirasi eng avvalo hamshiralik parvarishi talab qiluvchi bemorlar oldida javobgardir.

Tibbiyot hamshirasi bemor shaxsiga tegishli bo'lgan ma'lumotlarni sir saqlaydi, agar uni biron kishiga bildirishi zarur bo'lsa, u holda oqilona yo'lni tanlaydi.

Tibbiyot hamshirasi bemorni davolash uchun qo'llaniladigan usullarni aytib, uning roziligini oladi. Bemor o'z navbatida unga qilinayotgan muolaja yoki davolash ishlarini rad etishi mumkin.

Tibbiyot hamshirasi bemorning kasalligi, davolanishi, kasallik tashxisi to'g'risidagi ma'lumotlarni sir saqlaydi, bemorni davolayotgan vrach sirlarini oshkor qilmaydi.

Tibbiyot hamshirasi o'zining kasbdoshlari bilan kasbiga oid va boshqa sohalar bo'yicha hamkorlikda ish olib boradi.

Tibbiyot hamshirasi bemorni himoya qiladi, agar uning sog'lig'iga biror xodim yoki boshqa kishi tomonidan xavf tug'dirilsa, darhol zarur bo'lgan choralarni ko'radi.

Kasalxonada hamshiraning vazifasi qanday? Hamshiralar xodimlarining vazifalari jismoniy mehnat bilan bog'liq. Kimgadir hamshiraning ish ta'rifi farroshning ishiga o'xshab ko'rinishi mumkin. Ushbu ikki kasb o'rtasida o'xshashliklar mavjud, ammo birinchi holda, javobgarlik ancha murakkab va mas'uliyatli. Poliklinikada yoki xususiy tibbiyot muassasasida hamshira individual tayyorgarlikdan o'tishi shart. U lavozimga bosh shifokor tomonidan tayinlanadi. Poliklinikada buyurtmachilar tegishli bo'lim styuardessasiga bo'ysunadi. Ular o'z ishlarini ko'rsatmalarga muvofiq bajarishlari kerak bo'ladi.

Kompetensiya tushunchasining mazmuni

Kompetensiya — bu shaxsning ma'lum bir faoliyat sohasida samarali ishlash imkonini beruvchi bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy fazilatlar majmuasidir. Pedagogik kompetensiya esa o'qituvchining ta'lim-tarbiya jarayonini yuqori saviyada tashkil etish qobiliyatini ifodalaydi. Hamshiralik ishi o'qituvchilari uchun kompetensiya nafaqat pedagogik, balki klinik va kommunikativ jihatlarni ham qamrab oladi.

Hamshiralik ishi o'qituvchilariga qo'yiladigan zamonaviy talablar

Zamonaviy ta'lim tizimi o'qituvchilardan quyidagi kompetensiyalarga ega bo'lishni talab qiladi:

- kasbiy (tibbiy) bilim va amaliy tajriba;
- pedagogik mahorat;
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish;
- innovatsion va interfaol ta'lim metodlarini qo'llash;
- talaba bilan samarali muloqot olib borish.

-Bu talablar hamshiralik ishi o'qituvchilarining doimiy ravishda o'z ustida ishlashini taqozo etadi.

Kasbiy kompetensiyani rivojlantirish omillari

-O'qituvchilar kompetensiyasini rivojlantirish quyidagi omillar orqali amalga oshiriladi:

-malaka oshirish va qayta tayyorlash kurslari;

-ilmiy-amaliy konferensiyalar va seminarlar;

-klinik amaliyotda ishtirok etish;

-o'z-o'zini rivojlantirish va mustaqil ta'lim.

-Ushbu omillar o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliyot bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi.

Pedagogik kompetensiyani shakllantirish

Pedagogik kompetensiya o'qituvchining darsni rejalashtirish, ta'lim jarayonini boshqarish va baholash qobiliyatini o'z ichiga oladi. Hamshiralik ishi fanida amaliy mashg'ulotlar muhim bo'lganligi sababli, o'qituvchi simulyatsion mashqlar, klinik holatlarni tahlil qilish kabi metodlardan samarali foydalanishi lozim.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylandi. Elektron darsliklar, masofaviy ta'lim platformalari va virtual simulyatorlar hamshiralik ishi o'qituvchilarining kompetensiyasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu vositalar talabalar bilimini mustahkamlash va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Innovatsion ta'lim metodlari

Innovatsion metodlar — muammoli ta'lim, loyihaviy ishlar, interfaol muhokamalar — o'qituvchi va talabalar o'rtasida faol hamkorlikni ta'minlaydi. Ushbu metodlar o'qituvchining ijodiy yondashuvini rivojlantiradi va kompetensiyasini oshiradi.

Kommunikativ kompetensiya

Hamshiralik ishi o'qituvchisi talabalar bilan samarali muloqot olib borishi, ularni rag'batlantirishi va kasbiy qadriyatlarni singdirishi zarur. Kommunikativ kompetensiya o'qituvchining yetakchilik va tarbiyaviy rolini kuchaytiradi.

Uzluksiz kasbiy rivojlanish

O'qituvchilar uchun uzluksiz kasbiy rivojlanish muhim hisoblanadi. Bu jarayon o'z ichiga doimiy o'qish, tajriba almashish va innovatsiyalarni o'zlashtirishni oladi. Uzluksiz rivojlanish orqali o'qituvchi o'z kompetensiyasini zamon talablariga moslashtiradi.

Xalqaro tajriba va milliy model

Xalqaro tajribada hamshiralik ta'limida kompetensiyaga asoslangan yondashuv keng qo'llaniladi. Milliy ta'lim tizimida ham ushbu tajribalarni moslashtirish orqali o'qituvchilar kompetensiyasini oshirish mumkin.

XULOSA

Hamshiralik ishi fani o'qituvchilarining kompetensiyasini rivojlantirish sog'liqni saqlash tizimi uchun malakali kadrlar tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning kasbiy, pedagogik va kommunikativ kompetensiyalarini uzluksiz rivojlantirish ta'lim sifatini oshiradi hamda zamonaviy hamshiralarning yetishib chiqishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ahmedov A.A. Hamshiralik ishi asoslari. – Toshkent, 2020.
2. Qodirova M.Sh. Pedagogik kompetensiya va ta'lim sifati. – Samarqand, 2019.
3. Ismoilov B.X. Tibbiy ta'limda innovatsion yondashuvlar. – Toshkent, 2021.
4. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. Nursing Education Guidelines.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimiga oid me'yoriy hujjatlar.